

Sygn. akt X Ga 173/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w składzie

o.o.1.Przewodniczący Sędzia SO Leszek Guza

o.o.2. Sędzia SO Małgorzata Korfanty

Sędzia SO Iwona Wańczura (spr.)

Protokolant Grzegorz Kaczmarczyk

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2015r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w G.

przeciwko: R. K., I. O. (O.)

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 9 grudnia 2014r.

sygn. akt VII GC 215/14

1. oddała apelację;

2. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 1.200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu odwoławczym.

SSO Małgorzata Korfanty SSO Leszek Guza SSO Iwona Wańczura

Sygn. akt X Ga 173/15

UZASADNIENIE

(...) Spółka Akcyjna w G. domagała się zasądzenia solidarnie od pozwanych R. K., I. O. kwoty 33.750,00 zł kary umownej za niewykonanie łączącej strony umowy z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu.

W odpowiedzi na pozew pozwani wniesli o oddalenie powództwa w całości

i zasądzenie kosztów procesu. Zaprzeczyli, jakoby nie wywiązali się z umowy, z uwagi na niezapewnienie możliwości odbioru pelletu przez Elektrownię (...) na jej placu składowym, bo zgodnie z § 2 ust. 4 umowy warunkiem rozpoczęcia dostaw i odbioru towaru było wzajemne zgłoszenie gotowości, a powódka nie zgłosiła gotowości dostarczania towaru.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w całości po dokonaniu na podstawie dowodów wskazanych w uzasadnieniu następujących ustaleń:

Dnia 03.06.2013 r. strony zawarły umowę nr (...), na mocy której powódka zobowiązała się dostarczyć pozwanym, a pozwani opłacić i przyjąć pellet ze słomy w ilości określonej w załączniku nr 1 do umowy, tj. min. 1000 ton miesięcznie w okresie od 03.06.2013 r. do 30.06.2013 r. (§ 1 umowy, załącznik nr 1 do umowy). Strona pozwana była pośrednikiem handlowym, a finalnym odbiorcą pelletu miała być E. (...). Powódka miała dostarczać pellet na plac biomasy E. (...) (§ 9 ust. 1 umowy).

W § 6 ust. 1.3 przedmiotowej umowy strony przewidziały, że pozwani zapłacą sprzedającemu (powódce) karę umowną za nieodebraną ilość towaru w wysokości 10% wartości nieodebranego towaru. Powódka zażądała od pozwanych zapłaty kary umownej. Strony ustaliły cenę za towar na 25 zł netto za 1 GJ energii. Nieodebrana ilość towaru wynosiła 1.000 ton. Wartość nieodebranego towaru, przy minimalnej kaloryczności określonej w umowie na 13,5 GJ/Mg, wynosiła 337.500,00 zł. Pracownik powódki P. K. wykonał 15 połączeń telefonicznych do przedstawicieli strony pozwanej: T. O. i Z. K., w okresie od 17.05.2013 r. do 16.06.2013 r. oraz od 17.06.2013 r. do 16.07.2013 r. Przeszkoda w wykonaniu umowy nastąpiła z przyczyn leżących po stronie pozwanych.

Mając na uwadze minimalną choćby dbałość przedsiębiorcy o własne interesy, nie sposób przyjąć, iż pozwani zawarliby umowę na dużą ilość towaru wiedząc, że powódka nie posiada pelletu, a jej magazyn jest pusty. Tym bardziej, iż w świetle zeznań prezesa zarządu powódki L. H. pozwani jeszcze przed zawarciem umowy dokonali sprawdzenia stanu magazynu powódki oraz dysponowali informacjami o jej zdolności produkcyjnej.

Na tej podstawie ***Sąd I instancji zważył***, że strony łączyła umowa sprzedaży (art. 535 k.c. i n.). Wykonanie zobowiązania należało ocenić przy uwzględnieniu umownie określonych obowiązków i ogólnych kryteriów wskazanych w art. 354 k.c., a wymagany stopień staranności zdeterminowany był zawodowym charakterem działalności stron (art. 355 § 2). Podstawę żądania powódki stanowił art. 483 § 1 k.c., w myśl którego można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi poprzez zapłatę określonej sumy. Obowiązek zapłaty kary powstaje w wypadku, gdy zostanie spełniona przesłanka istnienia skutecznego postanowienia umownego, z którego wynika obowiązek świadczenia kary umownej oraz przesłanka niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność (art. 483 § 1 k.c.). W rozpatrywanej sprawie strony niewątpliwie zastrzegły karę umowną. Sąd podziela w pełni stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w uchwale

7 sędziów z dnia 06.11.2003 r., III CZP 61/03, iż zastrzeżenie kary umownej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania nie zwalnia dłużnika z obowiązku jej zapłaty w razie wykazania, że wierzyciel nie poniósł szkody.

Przesłanki wymagalności kary umownej określają ogólne przesłanki kontraktowej odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 471 k.c. (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 20 marca 2013r., sygn. akt I ACa 132/13, LEX nr 1307425). W konsekwencji dłużnik będzie zwolniony z obowiązku zapłaty kary umownej, jeżeli wykaze, że przyczyną niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania uzasadniającą naliczanie kary umownej są okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności. Ponieważ pozwani twierdzili, że realizacja umowy napotkała na przeszkodę w postaci braku współdziałania ze strony powódki, na nich po myśli art. 6 k.c. i 232 k.p.c. spoczywał ciężar udowodnienia powyższych okoliczności. Temu obowiązkowi pozwani nie sprostali, nie oferując żadnych dowodów, w szczególności w postaci dokumentów. Powódka natomiast wykazała, iż pozostawała w gotowości do wykonania umowy, a pozwani ponoszą winę za niezrealizowanie umowy. Do wykonania umowy nie doszło na skutek braku współpracy ze strony pozwanych. Pozwani ponosili zatem odpowiedzialność za przeszkody w realizacji umowy, w konsekwencji czego obowiązani byli do zapłaty powódce zastrzeżonej w umowie kary umownej.

Umowa stron nie zawierała żadnych postanowień, które mogłyby wskazywać, że intencją stron było zawarcie umowy warunkowej. Powyższe uprawnia do konkluzji, iż twierdzenia pozwanych w tymże zakresie są bezzasadne. Wysokość dochodzonego roszczenia nie była kwestionowana przez stronę pozwaną i nie budziła wątpliwości Sądu.

Orzeczenie Sąd I instancji oparł o przepisy art. 484 § 1 k.c., art. 353 k.c. i art. 354 k.c, w zakresie odsetek – art. 481 § 1 k.c, a w przedmiocie kosztów – art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku złożyli pozwani, zarzucając mu naruszenie:

- przepisów prawa materialnego, tj, art.,455 k.c. w zw. z art. 483 k.c. i art.355§1 k.p.c, polegające na błędnej jego wykładni i zastosowaniu przez przyjęcie, że roszczenie z tytułu kary umownej w ogóle powstało w sytuacji, gdy powódka nigdy nie złożyła oświadczenia o naliczeniu kary umownej, nie wezwała do jej zapłaty z określeniem terminu, po upływie którego roszczenie stałoby się wymagalne i z tego powodu apelujący domagali się uchylenia wyroku i umorzenia postępowania.

Nadto zarzucili wyrokowi:

- dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z zebrany materiałem dowodowym w zakresie ustalenia, że doszło do realizacji umowy nr (...) i zgodnego z §6 ust.1.3 tiret 2 umowy naliczenia kary umownej wobec pozostawania w gotowości do realizacji umowy przez powódkę i istnienia przeszkód w jej realizacji po stronie pozwanych, w sytuacji, gdy takie ustalenia stoją w rażącej sprzeczności z zebrany materiałem dowodowym, zasadami logicznego rozumowania, wiedzą oraz doświadczeniem życiowym, bo powódka nie zgłaszała gotowości do realizacji dostaw, a umowa miała charakter warunkowy i służyć miała zweryfikowaniu wzajemnych możliwości realizacji współpracy i nawiązania stałych stosunków handlowych w przyszłości,
- naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj, art. 233§1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, sprzecznej z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego oceny materiału dowodowego w zakresie dowodu z zeznań świadków: T. D., T. O. oraz pozwanego R. K.,
- naruszenie prawa materialnego, tj. art.65 k.c. poprzez dokonanie wykładni umowy niezgodnie z oświadczeniami woli stron w zakresie warunkowego charakteru tej umowy poprzez uznanie jej za bezwzględnie obowiązującą,
- obrazę art. 6 k.c. w zw. z art.232 k.p.c. poprzez błędne uznanie za udowodnione przez powódkę, że była w gotowości do dostaw towaru na podstawie li tylko niedostarczenia przez pozwanych dowodów przeciwnych w sytuacji, gdy w odpowiedzi na pozew pozwani zaprzeczyli – na zasadzie art.210 § 2 k.p.c. – wszystkim twierdzeniom powódki, wyraźnie przez nich nieprzyznanym, zatem ciężar udowodnienia faktu, z którego powódka wywodziła skutki prawne leżał po jej stronie, a niedostarczenie dowodu przeciwnego nie może w żadnym razie prowadzić do uznania danego faktu za udowodniony.

Na tej podstawie apelujący domagali się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powódki kosztów procesu za obie instancje. W uzasadnieniu apelacji przytoczyli argumentację na poparcie jej zarzutów.

W odpowiedzi powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie na jej rzecz od pozwanych kosztów postępowania apelacyjnego, wskazując na trafność rozstrzygnięcia Sądu I instancji.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja pozwanego nie mogła odnieść skutku, gdyż wyrok Sądu I instancji jest słuszny, odpowiada prawu jako oparty na prawidłowo ustalonym stanie faktycznym i właściwie wyciągniętych na tej podstawie wnioskach.

Poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy przyjmuje za własne i podziela w pełni zarówno dokonaną ocenę dowodów, jak

i wykładnię prawa materialnego. Przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku motywy tej oceny nie wykazują sprzeczności ustaleń faktycznych Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, zaoferowanego przez strony, który został oceniony bez przekroczenia przysługującego Sądowi I instancji uprawnienia do swobodnej oceny dowodów, zgodnie

z przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Nie można również zarzucić Sądowi I Instancji nieprawidłowości w rozumowaniu czy też błędów logicznych.

Rozważania Sądu I instancji wyczerpująco przedstawione zostały w uzasadnieniu, w sposób spójny i logiczny.

Niezasadny okazał się zarzut nieistnienia roszczenia z powodu nienaliczenia przez powódkę kar umownych i braku ich wymagalności. Powódka wystosowała w dniu

6 września 2013 r. do pozwanych wezwanie do zapłaty, w którym określiła wysokość i tytuł żądanej kwoty oraz termin zapłaty: 16 września 2013 r. O otrzymaniu tego pisma świadczy odpowiedź pozwanych z 13 września 2013 r. Ostatecznie powódka domagała się odsetek od dochodzonej od dnia wniesienia pozwu. Powódka wyraziła zatem swoje żądanie, nie jest konieczne w tym celu sporządzenie noty obciążeniowej, bo również zasadność tego dokumentu pozwani mogliby kwestionować. Nawet przedwczesność roszczenia, czy jego nieistnienie nie uzasadnia umorzenia postępowania, lecz skutkuje merytorycznym jego rozpoznaniem.

Z kolei dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie można poprzestać na stwierdzeniu, że dokonane ustalenia faktyczne są wadliwe, odnosząc się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Niezbędne jest wskazanie przyczyn, które dyskwalifikują postępowanie sądu w zakresie ustaleń. Skarżący powinien zwłaszcza wskazać, jakie kryteria oceny zostały naruszone przez sąd przy analizie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im taką moc przyznając (zob. postanowienie SN z dnia 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, Lex nr 52753, wyrok SN z dnia 6 lipca 2005 r., III CK 3/05, Lex nr 180925). Innymi słowy, zarzut obrazy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać jedynie na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla strony skarżącej ustaleń faktycznych, opartych na własnej, korzystnej dla tej strony, ocenie materiału dowodowego, tak jak czynią to pozwani w uzasadnieniu swojej apelacji.

Świadek T. D. oparł swe zeznania wyłącznie na relacjach, jakie otrzymał od pozwanego, natomiast zeznania pozwanego i świadka T. O. nie zostały poparte żadnymi dowodami, w przeciwieństwie do zeznań prezesa zarządu powódki i świadka P. K., które wspierał dowód w postaci rachunku szczegółowego – wykazu numerów telefonicznych. Świadczą one o staraniach powódki o dostarczenie towaru. Umowa nie przewidywała pisemnej formy dokonania zgłoszenia gotowości do realizacji umowy. Słusznie też wskazał Sąd I instancji, że powódka miała możliwości wyprodukowania i sprzedaży wymaganej ilości pellet, o czym wiedzieli pozwani na podstawie wizyty w siedzibie powódki. Ten fakt również dowodzi gotowości powódki i do realizacji umowy, i dokonywania stosownego, przewidzianego umową zgłoszenia.

Sąd I instancji właściwie zastosował zasadę rozkładu ciężaru dowodowego, wynikającą z przepisu art.6 k.c, zgodnie z przepisem art.471 k.c. Skoro okoliczności sprawy wskazywały na zasadność żądania powódki, na pozwanych spoczął obowiązek wykazania, że nie ponosi odpowiedzialności za nieodebranie towaru, który powódka była w stanie dostarczyć. Temu obowiązkowi pozwani nie sprościli.

Nie został też naruszony przepis art.65 k.c, gdyż z literalnego brzmienia umowy i woli deklarowanej przez powódkę nie wynika „warunkowy” charakter umowy. Prezes zarządu powódki określał tę umowę jako sondażową (nie: warunkową) , bo zamiarem stron była dalsza współpraca. Wprowadzenie w umowie zapisu o karach umownych wyraźnie przesądza, że celem stron było doprowadzenie do realizacji umowy sprzedaży, a gotowości powódki dostarczenia pellet powinna odpowiadać po stronie pozwanych gotowość ich odbioru.

Z powyższych względów Sąd na podstawie art.385 k.p.c. oddalił apelację pozwanych jako bezzasadną.

O kosztach Sąd orzekł na mocy art.98 i 99 k.p.c. w zw. z art.108 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 5 w zw. z §12 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r.

w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSO Małgorzata Korfanty SSO Leszek Guza SSO Iwona Wańczura